

עצמות קדושות בעפולה

הרב ב. הלחמי

בימים אלו
מלאו 190
שנה מאז
נסתלק
מעמנו בעל
ה'מאמר^[אוצר החכמה]

**מרדכי' - הלא
הוא הגאון רבי
מרדכי כרמי
זיע"א, מגדולי
ישראל בזמן
החיד"א | הוא
היה מחכמי
קרפנטרס
שבפרובנס ומקום
קבורתו לא
נודע | לא מזמן
התגלה סודו:
יהודים מקומיים
רצו להרחיב את
בית הכנסת, פינו
את הקברים
ושלחו את
עצמותיו של גדול
ישראל לקבורה
בארץ הקודש |
כך פתר הרה"ג
ר' נתן קאהן
שליט"א את
התעלומה: גילוי
קברו של 'המאמר
מרדכי' בעפולה**

שנה לאחר מכן, ככל הנראה לאחר שיהודים יחידים חזרו, עד לגירושם הסופי. חזרה רשמית אפשרה רק אחרי המהפכה בשנת תקמ"ט, ואלו הצטרפו ליחידים שחיו אז בצרפת.

יש לדעת כי צרפת של אז הייתה הרבה יותר מצומצמת בשטחה ממה שאנו מכירים היום. כל הפרובינציה הדרומית הייתה מחוץ לשלטון מלכי צרפת, ומשם "חכמי פרובינציה" המפורסמים אצל רבותינו הראשונים - המאירי, רבינו יהונתן מלונגיל, הראב"ד בעל ההשגות, וכדומה הרבה. גם אלזס במזרח, ליד גרמניה, לא הייתה קשורה לצרפת, אבל שם לא היו חכמים ידועים שהתגלו כחכמי התורה היהודית והתורתית. אך הייתה כבדת ארץ מעניינת שקיבלה יהודים שבאו לדור בחיקה, ובה עיירות האפיפיור. בדרך כלל האפיפיורים התגוררו ברומא, אבל בתקופה מסוימת, אחרי ויכוחים ופילוגים חמורים, האפיפיורים עברו מטעמי ביטחון להתגורר בעיירה הנקראת בשם "אביניון", על נהר רון (בין ליאון למרסיי). מלבד זאת היו עוד כמה עיירות שנכנסו תחת שלטון האפיפיורות, בין השאר העיירה "קרפנטרס". התקופה של נוכחות האפיפיורים נגמרה בערך בשנת הע' לאלף הראשון, אבל העיירות האלו נשארו צמודות לוותיקן וחזרו לשלטון צרפת רק עם המהפכה הצרפתית.

היהודים במחוז זה

מה היה גורלם של היהודים באותה תקופה? המעניין הוא שדווקא האפיפיורים הסכימו שהיהודים שגרו באזור יישארו ויקבלו את חסותם. מדובר בקהילות ותיקות שהיו להן

ימים אלו מלאו 190 שנה מאז נסתלק מעמנו בעל ה'מאמר מרדכי' - הגאון רבי מרדכי כרמי זיע"א, מגדולי ישראל בזמן החיד"א. מרן החפץ חיים זצוק"ל מביא בספר המשנה ברורה דברים משמו כ-150 פעמים בחלקי חיבורו השונים, וניכרת הערכתו הגדולה לפסקיו אותם הביא רבות להלכה, דבר המעיד על חשיבותו של המחבר שהיה בדורו אחד מגדולי הפוסקים. אחד הדברים המרתקים יותר בעניין התרחשו רק לאחרונה, ועליהם נסובה כתבה זו. הכל החל כשהרב נתן קאהן שליט"א, עורך ה'קונטרס' - העיתון לרוברי צרפתית הרואה אור בארץ הקודש - ערך מחקר שלם על האזור בדרום צרפת שבו התגורר, חי ופעל בשעתו ה'מאמר מרדכי'. כשהגיע לשאלה - היכן הקבר של המאמר מרדכי, אנה נעלם - הוא הגיע למבוי סתום: איש מבין החוקרים והיושבים במקום בדור האחרון וקודם לו, לא ידע דבר על מקום קבורתו של אחד מגאוני ארצם. הוא החל לחפש, כשהפתרון נחשף ממש לאחרונה ועל פיו עולה התוצאה המדהימה כי רבי מרדכי כרמי זיע"א קבור - בעפולה! ^{אח"ח 6333787}

לראשונה אנו מביאים את עיקרי סיפור פתרון התעלומה, שהינו מסמך מאלף ממש.

ניצני ההיסטוריה הצרפתית

בראשית הדברים, ראוי להבהיר מעט על האזור בו התגורר בעבר בעל ה'מאמר מרדכי'. באותן שנים גורשו היהודים מצרפת, עוד לפני שספרד עשתה זאת. זה קרה כמה פעמים, אבל הגירוש הסופי היה בשנת ס"ו לאלף האחרון. הרבר חזר על עצמו תשעים

מקום קבו

(24 מוסף שבת קודש)